

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 80/16
Luksemburg, 19 lipca 2016 r.

Wyrok w sprawie C-526/14
Tadej Kotnik i in. / Državni zbor Republike Slovenije

Komunikat Komisji w sprawie pomocy w sektorze bankowym jest ważny

W szczególności, nie narusza prawa Unii podział obciążenia pomiędzy udziałowców i wierzycieli podporządkowanych w celu wydania przez Komisję zezwolenia na pomoc państwa na rzecz deficytowego banku

W wyniku światowego kryzysu finansowego, który rozpoczął się w 2007 r., Banka Slovenije (bank centralny Słowenii) stwierdził, we wrześniu 2013 r., że pięć banków słoweńskich¹ wykazuje deficyt kapitałów własnych. Z uwagi na wielkość owego deficytu banki te nie dysponowały wystarczającymi aktywami do zaspokojenia swoich wierzycieli i pokrycia wartości depozytów. W dniu 17 grudnia 2013 r. bank centralny Słowenii wydał decyzję ustanawiającą nadzwyczajne środki w celu, odpowiednio, dokapitalizowania, ratowania oraz likwidacji tych banków.

W dniu 18 grudnia 2013 r. Komisja zezwoliła na pomoc państwa przeznaczoną dla pięciu odnośnych banków, która została uprzednio notyfikowana przez słoweńskie organy. Sporne środki, które zostały przyjęte na podstawie ustawy o bankowości, obejmowały umorzenie funduszy własnych akcjonariuszy, a także obligacji podporządkowanych. Te papiery wartościowe są instrumentami finansowymi, które łączą w sobie niektóre cechy produktu dłużnego oraz tytułu uczestnictwa w kapitale. W razie niewypłacalności lub likwidacji podmiotu będącego emitentem, posiadacze podporządkowanych papierów wartościowych są zaspokajani po posiadaczach obligacji zwykłych, lecz przed akcjonariuszami. W zamian za ryzyko finansowe ponoszone w ten sposób przez ich posiadaczy, wspomniane instrumenty finansowe przynoszą większy zysk.

Ustavno sodišče (trybunał konstytucyjny Słowenii), do którego złożono kilka wniosków o kontrolę zgodności z konstytucją ustawy o bankowości, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o orzeczenie w przedmiocie ważności i interpretacji przepisów komunikatu bankowego Komisji². Komunikat ten został przyjęty w celu udzielenia wytycznych odnośnie do kryteriów zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa przyznanej w sektorze finansowym podczas kryzysu finansowego.

W dzisiejszym wyroku Trybunał zauważył, że, w odniesieniu do ograniczającego skutku komunikatu wobec państw członkowskich, przy wykonywaniu kompetencji uznaniowej Komisja może wydawać wytyczne w celu ustalenia kryteriów, na podstawie których zamierza ona oceniać zgodność z rynkiem wewnętrznym środków pomocy planowanych przez państwa członkowskie. Przyjmując zatem takie normy postępowania i ogłaszając, poprzez ich publikację, że będzie je stosować od tej pory do przypadków w nich przewidzianych, Komisja sama sobie wyznacza granice stosowania wspomnianej kompetencji uznaniowej w tym znaczeniu, że jeśli państwo członkowskie notyfikuje jej projekt pomocy państwa zgodny z tymi zasadami, to co do zasady powinna ona zezwolić na projekt. Ponadto przyjęcie komunikatu, takiego jak komunikat bankowy, nie zwalnia Komisji z obowiązku zbadania szczególnych wyjątkowych okoliczności, na które powołuje się państwo członkowskie. Przeciwnie, państwa członkowskie zachowują uprawnienie do notyfikowania Komisji projektów pomocy, które nie spełniają kryteriów przewidzianych w tym komunikacie, a Komisja może zezwolić na takie projekty w wyjątkowych okolicznościach. Wynika z

¹ Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna Banka Maribor, Abanka Vipava, Probanka oraz Factor banka.

² Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat bankowy”) (Dz.U. C 216, s. 1).

tego, że komunikat bankowy nie może stworzyć autonomicznych obowiązków ciążących na państwach członkowskich, a zatem nie ma wobec nich skutku wiążącego.

W odniesieniu do warunku podziału obciążenia pomiędzy akcjonariuszy i wierzycieli podporządkowanych w celu udzielenia przez Komisję zezwolenia na pomoc państwa, Trybunał podkreślił, że komunikat został przyjęty na podstawie postanowienia TFUE, zgodnie z którym Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego³. Środki podziału obciążenia zmierzają bowiem do zagwarantowania, że przed przyznaniem jakiejkolwiek pomocy państwa banki, które wykazują deficyt kapitałów własnych, będą współdziałać z inwestorami w celu zmniejszenia tego deficytu, w szczególności poprzez mobilizację kapitałów własnych, a także poprzez wkład wierzycieli podporządkowanych, ponieważ takie środki mogą zmniejszyć znaczenie przyznawanej pomocy państwa. Przeciwnie rozwiązanie zagrażałoby spowodowaniem zakłóceń konkurencji w zakresie, w jakim banki, których akcjonariusze i wierzyciele podporządkowani nie przyczynili się do zmniejszenia deficytu kapitału własnego, otrzymałyby pomoc państwa w większej wysokości niż ta, która byłaby wystarczająca do pokrycia pozostałego deficytu w kapitale własnym. Ponadto Komisja, przyjmując komunikat bankowy, nie wkroczyła w kompetencje przyznane Radzie Unii Europejskiej.

Zdaniem Trybunału okoliczność, że w pierwszych etapach międzynarodowego kryzysu finansowego wierzyciele podporządkowani nie zostali wezwani do uczestniczenia w ratowaniu instytucji kredytowych, nie pozwala wierzycielom powoływać się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań. Takiej okoliczności nie można bowiem uznać za dokładne, bezwarunkowe i zgodne zapewnienie, które mogłoby wzbudzić po stronie akcjonariuszy i wierzycieli podporządkowanych powstanie uzasadnionych oczekiwań, iż nie zostaną oni poddani środkom podziału obciążenia w przyszłości. Ponadto, ponieważ akcjonariusze ponoszą odpowiedzialność za długi banku do wysokości jego kapitału zakładowego, okoliczność, że komunikat bankowy wymaga, aby w celu zmniejszenia deficytu kapitałów własnych banku przed przyznaniem pomocy państwa akcjonariusze ci uczestniczyli w ponoszeniu strat przez ten bank w takim stopniu, jak w braku takiej pomocy, nie może zostać uznana za wpływającą na ich prawo własności.

Trybunał zauważył również, że dyrektywa Unii⁴ w istocie przewiduje, iż każde podwyższenie lub obniżenie kapitału spółek akcyjnych podlega decyzji walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółki. Trybunał uznał, że w zakresie, w jakim komunikat bankowy stanowi, iż określone zmiany w kapitale zakładowym banków nie podlegają decyzji walnego zgromadzenia lub jego zgodzie, komunikat ten nie jest sprzeczny ze wspomnianą dyrektywą. O ile bowiem państwa członkowskie mogą ewentualnie zostać zmuszone w szczególnej sytuacji do przyjęcia takich środków podziału obciążenia bez zgody walnego zgromadzenia spółki, to jednak okoliczność ta nie może podważać ważności komunikatu. Środki te mogą zostać przyjęte jedynie w kontekście poważnych zaburzeń w gospodarce państwa członkowskiego, jak również w celu uniknięcia ryzyka systemowego oraz zapewnienia stabilności systemu finansowego.

W odniesieniu do środków polegających na przekształceniu lub obniżeniu wartości podporządkowanych papierów wartościowych, Trybunał stwierdził, że państwo członkowskie nie musi nakładać na banki znajdujące się w trudnościach, przed przyznaniem im jakiejkolwiek pomocy państwa, obowiązku przekształcenia podporządkowanych papierów wartościowych lub przystąpienia do obniżenia ich wartości ani pełnego pokrycia strat. W podobnym przypadku zamierzona pomoc państwa nie mogłaby być jednak postrzegana jako ograniczona do niezbędnego minimum. Państwo członkowskie oraz banki korzystające z tej pomocy przyjmują ryzyko przeciwstawienia im decyzji Komisji uznającej tę pomoc za niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Trybunał dodał jednak, że środki przekształcenia lub obniżenia wartości

³ Artykuł 107 ust. 3 lit. b) TFUE.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/30/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 54 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.U. L 315, s. 74).

podporządkowanych papierów wartościowych nie powinny wychodzić poza to, co jest konieczne do zmniejszenia deficytu w kapitale własnym danego banku.

Na koniec Trybunał orzekł, że środki podziału obciążenia wchodzą w zakres pojęcia „środków służących reorganizacji”⁵ w rozumieniu dyrektywy w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych⁶. Ze względu bowiem na to, że owe środki podziału obciążenia zmierzają do odzyskania dobrej pozycji finansowej instytucji kredytowych oraz do zmniejszenia ich deficytu, mają one na celu zachowanie lub przywrócenie sytuacji finansowej instytucji kredytowych.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 22964106

⁵ „Środki, które mają zachować lub przywrócić sytuację finansową instytucji kredytowej i które mogą mieć wpływ na wcześniejsze prawa osób trzecich, włączając środki obejmujące możliwość zawieszenia płatności, zawieszenia stosowania środków egzekucyjnych lub redukcji roszczeń”.

⁶ Dyrektywa 2001/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.U. L 125, s. 15).